

Písomný výstup pedagogického klubu

1. Prioritná os	Vzdelávanie
2. Špecifický cieľ	1.1.1 Zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov
3. Prijímateľ	Základná škola, Ulica Eliáša Lániho 261/7, 014 014 Bytča
4. Názov projektu	Moderné vzdelávanie
5. Kód projektu ITMS2014+	312011V945
6. Názov pedagogického klubu	Klub pre rozvíjanie čitateľskej gramotnosti
7. Meno koordinátora pedagogického klubu	Mgr. Alena SLÁDKOVÁ
8. Školský polrok	I. polrok šk. roka 2020/2021
9. Odkaz na webové sídlo zverejnenej správy	www.zselaniho.sk

10.

ÚVOD

Cieľom rozvoja komunikačných jazykových kompetencií je to, že sa žiaci majú naučiť pracovať s informáciami, rozvíjať svoju čitateľskú gramotnosť a hlavne tvoriť vlastné komunikáty (jazykové prejavy) na rôzne účely.

V procese vzdelávania sa odporúča konštruktivistický prístup k učeniu, aby sa zvýšila kvalita vedomostí a zručností žiakov. Znamená to, že žiak sám riešením úloh objavuje na základe usmerňovaného zážitkového vyučovania nové poznatky, ktoré potom vyučujúci systematizuje a zovšeobecňuje. Objavovanie si vyžaduje skúsenosť, a preto je logické, že odporúčaným spôsobom učenia sa je zážitkové učenie, ktoré usmerňuje a cielene pripravuje a vedie učiteľ.

Stručná anotácia:

Hlavným cieľom je prezentovať možnosti aplikácie princípov didaktického konštruktivismu v edukačnom procese.

Kľúčové slová: konštruktivistický prístup

Zámer a priblíženie témy písomného výstupu:

Cieľom písomného výstupu bolo pripraviť a používať námety na prípravu vyučovania, v ktorom žiaci svojou aktívnou činnosťou prichádzajú na nové poznatky. Vyučovanie, v ktorom objavujú, pretože im to umožnil učiteľ.

JADRO

Popis témy/problému:

Jazykové štýly

Výkonový štandard:

Optimálny štandard:

Žiak vie:

- ✓ rozlíšiť, porovnať a vysvetliť pojmy: náučný štýl, administratívny štýl, rečnícky štýl, umelecký štýl, publicistický štýl;
- ✓ na základe analýzy jednotlivých textov identifikovať, systematizovať a zovšeobecniť poznatky o jazykových štýloch;
- ✓ porovnať a odlišiť texty jednotlivých jazykových štýlov;
- ✓ samostatne aplikovať svoje vedomosti o jednotlivých jazykových štýloch pri transformácii z jedného žánru do druhého.

Minimálny štandard:

Žiak vie:

- ✓ reprodukovať definície pojmov: náučný štýl, administratívny štýl, rečnícky štýl, umelecký štýl, publicistický štýl;
- ✓ reprodukovať definície niektorých jazykových štýlov; s pomocou učiteľa a podľa vopred stanovených kritérií porovnať jednotlivé jazykové štýly.

Metódy a formy: práca v skupinách, zážitkové učenie

Časová realizácia: 3 vyučovacie hodiny

Východisko: Učivo o jazykových štýloch umožňuje systematizáciu poznatkov o jednotlivých jazykových rovinách, je priestorom na aplikáciu poznatkov podľa cieľa komunikácie a uvedomenie si potreby ovládania jazykových kompetencií pre kvalitnú, zrozumiteľnú a kultivovanú komunikáciu. Jednotlivé jazykové štýly a ich znaky ponúkajú porovnávanie. Na tomto postupe je založená úvodná vyučovacia hodina k jazykovým štýlom, konkrétne učivo o jednotlivých štýloch je zaradené priebežne do tematických celkov.

1. vyučovacia hodina

Predstavenie nového javu, procesu, informácie a vyjadrenie žiackych prekonceptov

Odporúčame vychádzať z poznatkov, ktoré žiaci majú o štýle vo všeobecnom význame slova

- ✓ Brainstorming k slovu štýl, tvorba prívlastkov k slovu štýl, vysvetlenie spojení: módný štýl, štýl obliekania, hudobný štýl, výtvarný štýl, štýl bývania.
- ✓ Hľadanie príkladov na internete
- ✓ Zhrnutie pojmu štýl.

Vnesenie rušivej udalosti

Učiteľ prezentuje ukážky komunikácie na rovnakú tému z rôznych štýlov (obrazová alebo textová). Čím sa ukážky odlišovali štýlom vyjadrovania? Boli v jednotlivých ukážkach použité vhodné štýly vyjadrovania?

Analýza jazykovej stránky ukážok v skupinách – každá skupina má jednu ukážku.

Pokúsiť sa určiť štýl textu ukážky.

2. vyučovacia hodina

Reštruktúrovanie pôvodných predstáv – prijatie novej predstavy o pozorovanom jave Čo je jazykový štýl? Aké jazykové štýly rozlišujeme?

- ✓ Vyvodenie pojmu jazykový štýl.

- ✓ Kontrola riešenia úlohy – skupiny zaradia svoju ukážku k príslušnému štýlu a porovnajú s pôvodným riešením.
- ✓ Zhrnutie: pomenovanie znakov štýlu daného textu.
- ✓ Príprava ukážok krátkych textov na tému Počasie podľa zadanej komunikačnej situácie (vyhľadávanie na internete, v knižnici)

Prezentácia vybraných ukážok a argumentácia za pomoci znakov príslušného štýlu. Spätná väzba spolužiakov a učiteľa (správny výber ukážky k danému štýlu).

Diskusia: príklady nevhodného štýlu vyjadrovania, dôsledky.

Reflexia: význam nového poznatku pre komunikačnú prax.

Podporný materiál:

hovorový	umelecký	administratívny	publicistický	náučný/odborný
hovor.	kníž. / poet.	admin.	publ.	odb.
hovorové slová	knížné / básnické slová / poetizmy		publicizmy (v novinách)	odborné slová termíny
brúsiť (po meste)	poet. var'	definitíva	celoplošné (zvýšenie cien)	práv. kontumácia
búračka	poet. dial'	deklarovať (zásielku)	banánová (republika)	ekon. dumping
bytovka	luna	penále		geol. devón
just	azúr			kuch. bublanina
delobuch	jarmo	záručná lehota	konsenzus	odb. displej

Urč jazykové štýly vo vetách:

ukážka	jazykový štýl
1. Dĺžka okolo pracoviska musí byť pokrytá izolačným kobercom. Pri napájaní zariadenia treba použiť adaptačný transformátor.	
2. Žiadam Vás o zabezpečenie odborného sprievodcu na exkurziu do Slovenského národného múzea.	
3. Zložky zmesi oddelíme filtráciou.	
4. Na oblohe sa zjavil vládca noci – mesiac a jeho priateľky – hviezdy.	

1. V každom rade sú pojmy, ktoré patria k jednému štýlu. Nájdi a podčiarkni vždy jeden, ktorý do radu nepatrí a pomenuj štýl, ku ktorému ostatné pojmy patria.
 - a) poučiť, vysvetliť, odborné názvy, cudzie slová, grafy, tabuľky, v bežných rozhovorochnáučný.....
 - b) estetický zážitok, expresívnosť, obraznosť, subjektívnosť, skratky a značky.....umelecký.....
 - c) vedecké diela, v úradných tlačivách, presné údaje, trpný rod, ustálená forma, formuláreadministratívny.....
 - d) ústny, situačný, nespisovné slová, rečnícke otázky, nedokončené vety, mimika, gestikulácia hovorový.....
 - e) vyjadriť názor, presvedčať, ústny, informovať, oslovenie, obrazné prostriedky, výrazná intonáciarečnícky.....
2. K útvaru napíš štýl!
 - výklad.....náučný.....
 - telefonický rozhovor.....hovorový.....
 - interview.....publicistický.....
 - slávnostný príhovorrečnícky.....
 - žiadosťadministratívny.....
 - hymnaumelecký.....
 - vysvedčenie..... administratívny.....
 - bežné dialógy hovorový.....
 - výťah náučný.....

diskusiarečnícky.....

Jazykový štýl je cieľavedomý výber a usporiadanie jazykových a kompozičných prostriedkov.

Rozlišujeme tieto druhy jazykových štýlov:

1. hovorový,
2. umelecký,
3. administratívny,
4. publicistický,
5. náučný,
6. rečnícky.

Každý druh jazykového štýlu má svoje typické znaky, uplatnenie a slohové postupy.

1. HOVOROVÝ JAZYKOVÝ ŠTÝL:

Má tieto typické znaky:

ústnosť, súkromnosť, situačnosť, stručnosť, expresívnosť, nie je vopred pripravovaný.

Používajú sa slová: nárečové, slangové, nespisovné, citovo zafarbené.

Uplatnenie má: v rodinnom prostredí, medzi priateľmi.

Slohové útvary: ústne útvary – rozprávanie, dialógy, telefonický rozhovor, debata, príslovie...,

písomné útvary – súkromný list, sms, mms, e-mail, pohľadnica...

2. UMELECKÝ (BÁSNICKÝ) JAZYKOVÝ ŠTÝL:

Má tieto typické znaky: variabilnosť, expresívnosť, metaforickosť, náznakovosť, vyjadrenie subjektívneho názoru autora, obsahová mnohoznačnosť.

Používajú sa slová: obrazné vyjadrenia, básnické slová.

Uplatnenie má: v umeleckej literatúre – lyrika, epika, dráma,

Slohové útvary: pieseň, hymna, sonet, óda, balada, rozprávka, povesť, bájka, báj, poviedka, novela, román, veselohra, tragédia, dráma, muzikál...

3. ADMINISTRATÍVNY JAZYKOVÝ ŠTÝL:

Má tieto typické znaky: vecnosť, knižnosť, stručnosť, adresnosť, neutrálnosť.

Používajú sa slová: odborné a knižné, trpné prídavné mená, ustálené frázy, citovo nezafarbené.

Uplatnenie má: v úradnom styku.

Slohové útvary: úradný list, žiadosť, pozvánka, oznam, zápisnica, objednávka, životopis, vysvedčenie, peňažný poukaz, podací lístok...

4. PUBLICISTICKÝ JAZYKOVÝ ŠTÝL:

Má tieto typické znaky: písomnosť, verejnosť, informatívnosť, variabilnosť, aktuálnosť.

Používajú sa slová: žurnalizmy, kliše – často používané slovné zvraty.

Uplatnenie má: v tlači, v rozhlase, v televízii, je určený pre širokú verejnosť.

Slohové útvary: správa, referát, interview, reportáž, fejtón, recenzia, oznámenie, úvodník, komentár...

5. NÁUČNÝ JAZYKOVÝ ŠTÝL:

Má tieto typické znaky: písomnosť, monologickosť, verejnosť, pojmovosť, presnosť, odbornosť, vysvetľuje súvislosti medzi javmi.

Používajú sa slová: odborné termíny, abstraktné pojmy, zložité vetné konštrukcie, trpný rod.

Uplatnenie má: v náučnej literatúre, v učebniciach, vo vedeckej literatúre.

Slohové útvary: výklad, úvaha, esej, prednáška, vedecký referát, odborný posudok, kritika.

6. REČNÍCKY JAZYKOVÝ ŠTÝL:

Má tieto typické znaky: ústnosť, verejnosť, názornosť, adresnosť, je vopred písomne pripravovaný.

Používajú sa slová: zrozumiteľné termíny, obrazné umelecké prostriedky, sprevádzané mimikou.

Uplatnenie má: pri slávnostných príležitostiach, na konferenciách.

Slohové útvary: slávnostný prejav, príhovor, prednáška, referát, diskusný príspevok...

SLOHOVÝ POSTUP

spôsob, akým je text vytvorený, aké prostriedky používa, na čo zameriava svoju pozornosť (napr. na príbeh, vlastnosti, informáciu, súvislosti medzi javmi a pod.)

rozprávací slohový postup

opisný slohový postup

informačný slohový postup

výkladový slohový postup

slohový útvar

je výsledný text, ktorý vznikne použitím nejakého slohového postupu napr. ak použijeme opisný slohový postup, môžeme vytvoriť slohový útvar - statický opis

ROZPRÁVACÍ SLOHOVÝ POSTUP

má vyrozprávať jedinečnú udalosť, príbeh v nejakej časovej postupnosti - hojne využíva slovesá

útvary rozprávacieho s. p.

bájka, povesť, rozprávka, poviedka, novela, román...

OPISNÝ SLOHOVÝ POSTUP

má zachytiť vlastnosti predmetu, osoby - hojne využíva prídavné mená

útvary opisného s. p.

statický opis, dynamický opis – opis pracovnej činnosti, charakteristika osoby, odborný opis.

INFORMAČNÝ SLOHOVÝ POSTUP

- uvádza fakty, údaje, informácie

- odpovedá na otázky čo, kde, kedy, ako - často využíva číslovky, vlastné mená

útvary informačného s. p.

oznámenie, správa, pozvánka, telegram, jedálny lístok, inzerát, rozvrh hodín.

VÝKLADOVÝ SLOHOVÝ POSTUP

-sleduje vzťahy, súvislosti, vysvetľuje príčiny a následky

útvary výkladového s. p.

výklad, úvaha, referát, recenzia, komentár, prednáška, úvodník, diskusný príspevok...

Odporúčanie pre žiakov:

- ✓ Žiaci musia mať všetky základné vedomosti a zručnosti potrebné pre úspešné zvládnutie úlohy.
- ✓ Žiaci musia rozumieť, čo sa od nich vyžaduje.
- ✓ Veľká väčšina žiakov musí byť schopná úlohu splniť.
- ✓ Prácu žiakov je nutné pozorne sledovať.
- ✓ Zvoľte si takú tému, aby nebolo pravdepodobné, že žiaci budú vopred poznať odpoveď.
- ✓ Dajte žiakom dostatok času.
- ✓ Na konci spolu so žiakmi zhrňte všetko, čo sa mali naučiť.

ZÁVER

Zhrnutie a odporúčania pre činnosť pedagogických zamestnancov:

Vyučovaním podľa konštruktivistických teórií v 9. ročníkoch, modelom konceptuálnej zmeny, sa úplne zmenila doterajšia príprava na vyučovací proces, zmenil sa podiel aktívnej účasti na vyučovaní a podiel aktívnej účasti žiakov na vyučovaní. Aktivita nás učiteľov sa preniesla z vyučovacej hodiny na domácu prípravu. Tým, že sme sa usilovali o zvýšenie aktívneho učenia sa žiakov na hodine, vyžadovalo to kvalitnú prípravu s vytvorením strategických metód, foriem a postupov práce, ktorými by sme aktívne učenie sa na vyučovaní zabezpečili a dosiahli v spolupráci so žiakmi. Pre žiakov boli vytvorené problémové úlohy, ktoré riešili na vyučovacej hodine v skupinách, pričom ich práca vychádzala z práce s textami.

11.	Vypracoval (meno, priezvisko)	Mgr. Alena SLÁDKOVÁ
12.	Dátum	13. mája 2021
13.	Podpis	
14.	Schválil (meno, priezvisko)	PhDr. Mária TOROUSOVÁ
15.	Dátum	13. mája 2021

16. Podpis	